

Voorstel aan de Raad

Vergadering : Gemeenteraad Best
Raadsvergaderdatum : 10-07-2023

Onderwerp

Kaderbrief 2024.

Aanleiding

Bijgaand treft u de Kaderbrief 2024 aan. Op basis van de uitgangspunten in de Kaderbrief 2024 stellen we de nieuwe begroting 2024 samen. De uitgangspunten voor het (nieuwe) beleid in de periode 2024-2027 zijn verwerkt, waarbij we op grond van het beleidsakkoord uitgaan van een sluitend financieel meerjarenperspectief.

In dit voorstel zijn de gevolgen van de meicirculaire Gemeentefonds nog niet verwerkt. De meicirculaire heeft gevolgen voor ons toekomstig financieel meerjarenperspectief. Wij informeren u via een raadsinformatiebrief voorafgaand aan de oordeelsvormende raadsvergadering over de Kaderbrief 2024 over de financiële gevolgen van de meicirculaire. We verwerken de gevolgen van de meicirculaire aanvullend op de uitgangspunten van deze Kaderbrief in de Begroting 2024.

In dit voorstel gaat het om de kaders. Bij de begrotingsbehandeling 2024 op 6 november 2023 wordt u in de gelegenheid gesteld om het beleid en de daaraan verbonden budgetten definitief vast te stellen en het budgetrecht toe te passen.

Advies

1. het vaststellen van de Kaderbrief 2024.

Argumenten

1.1 De Kaderbrief 2024 geeft handvatten voor het opstellen van de Begroting 2024.

Met de uitgangspunten die u via dit voorstel vaststelt, wordt de begroting 2024 opgesteld.

1.2 Nieuw beleid per onderdeel toegelicht.

In de Kaderbrief 2024 zijn diverse (nieuwe) ontwikkelingen verwerkt, waarbij een relatie is gelegd met het beleidsakkoord. Er is rekening gehouden met een evenwichtige verdeling van het beleid over alle (maatschappelijke) taken van de gemeente. Ambities en capaciteit om ambities waar te maken zijn op elkaar afgestemd. Hieronder zijn per hoofdtaakveld een aantal beleidskeuzes samengevat. De Kaderbrief 2024 vindt u in bijlage BL23-08853.

Algemeen bestuur en intergemeentelijke samenwerking

- Ingezet wordt op de uitwerking van het samenwerkingsakkoord Metropoolregio Eindhoven. Onderwerpen die hier aan de orde komen zijn onder andere 'Woondeal', 'Regiodeals' en het 'Verstedelijkingsakkoord';
- We hechten eraan dat onze dienstverlening dienstverlenend, betrouwbaar en klantvriendelijk is naar de stakeholders. Via de uitvoering van het programma dienstverlening zetten we in op het centraal stellen van de inwoner, bereikbaarheid en toegankelijkheid en betrouwbaarheid en transparantie;
- Er wordt ingezet op een online participatieplatform, om ervoor te zorgen dat inwoners mee kunnen praten, mee kunnen doen en mee kunnen doen.

Integrale veiligheid

- Samen met lokale partners werken we aan de aanpak van overlast gevende jeugdgroepen. Er is een relatie met het onderdeel Sociaal Domein, onderdeel jeugd – 'Kansen voor jeugd';
- Op basis van ruimtelijk beleid (gereed in 2024) wordt ingezet op spreiding van arbeidsmigranten en het voorkomen van overlastsituaties. Ook wordt ingezet op het verminderen van illegale situaties;
- Samen met de ondernemers, politie en de veiligheidsregio zetten we ons in om de veiligheid op bedrijventerreinen te verbeteren. Thema's zijn hierbij het tegengaan van afname van het veiligheidsgevoel op de bedrijventerreinen en het terugdringen van ondermijning en criminaliteit;
- In 2024 wordt het Bests Lokaal Informatie Knooppunt (BLIK) geprofessionaliseerd. Het knooppunt is bedoeld om (anonieme) misdaadmeldingen centraal te verzamelen en te beoordelen. Er is sprake van een samenwerking tussen zorg, welzijn, toezicht en veiligheid;
- Er wordt een extra Boa aangesteld. Opschaling is vereist vanwege de toegenomen complexiteit vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en om de zichtbaarheid van Boa's te vergroten.

Verkeer en openbare ruimte

- Vanuit de Brainportregio wordt ingezet op een mobiliteitstransitie. Ingezet wordt op het gebruik van andere vervoerwijzen dan de auto.
- Aanvullend wordt ingezet op de schaa sprong van onze regio, de Brainport-bid. Op de korte termijn zetten we in op maatregelen voor de randweg A2, doorfietsroutes en mobiliteitshubs. Aanvullend wordt ingezet op andere mobiliteitsprojecten zoals een verbreding van de A58 en investeringen in Eindhoven CS.
- Onderzocht wordt met vervoerspartijen wat de mogelijkheden zijn rondom station Best, in relatie met de transformatie van het stationsgebied Best.

Economie

- Ingezet wordt op het behouden en bevorderen van de werkgelegenheid, inclusief duurzame economische vitaliteit van ons buitengebied;
- Daarnaast dragen we bij aan het toekomst bestendig maken van de winkel- en voorzieningenstructuur. Dit betekent soms een overgang van een 'centrum voor boodschappen' naar een 'centrum voor winkelen en verblijf';
- We dragen bij aan het door ontwikkelen van Zuidoost-Brabant tot een technologische en economische topregio van wereldformaat.

Sociaal Domein

- We blijven inzetten op een gezonde, kansrijke en veilige omgeving voor ieder kind. Hier hoort ook jongerenparticipatie bij. We willen jongeren betrekken bij maatschappelijke thema's en in dialoog met onze jongeren blijven. In 2024 geven we in het bijzonder aandacht aan 'jongerenwerk', 'jongeren in de publieke ruimte' en 'jongeren en veiligheid' en 'passende jeugdhulp dicht bij huis';
- Er wordt geïnvesteerd in onderwijshuisvesting, door het moderniseren van IKC de Zevensprong, een nieuwe scholen 'De Aarlesche Erven' en het moderniseren van IKC Bricks (waarbij onderzoek wordt gedaan naar de haalbaarheid van een multifunctionele accommodatie);
- Geïnvesteerd wordt in het terugdringen van laaggeletterdheid, de gemeenten hebben vanaf 2024 de opdracht van het Rijk om hierop de regie te voeren;
- Er is grote behoefte aan een gestructureerde inzet rondom wijkontwikkeling, arbeidsmigranten, statushouders en Oekraïners. Hiervoor wordt ingezet op een beleidsadviseur asielketen en arbeidsmigranten;
- Gemeenten zijn vanaf 2024 zelf financieel verantwoordelijk voor Beschermd wonen. Nu is dit onderwerp nog belegd bij een centrumgemeente. Bestaande afspraken worden in de komende voortgezet, maar ondertussen werken we aan een governancestructuur op basis waarvan we procedures lokaal kunnen implementeren.

Cultuur, sport, recreatie en vrije tijd

- Er wordt in samenwerking met stakeholders een erfgoedvisie opgesteld, met als doel het borgen en verbeteren van het gemeentelijk erfgoed;
- Er wordt ingezet op de verduurzaming van sportverenigingen / sportcomplexen door het aanbieden van een duurzame oplossing bij de vervanging van CV ketels;
- Ingezet wordt op het terugdringen van veiligheidsincidenten bij 'zwembad De Dolfijn' door het nemen van fysieke maatregelen en het inzetten van beveiliging op drukke uren;
- Er wordt ingezet op verduurzaming van de eigen maatschappelijke voorzieningen, vanuit een visie op realisatie en exploitatie.

Duurzaamheid en milieu

- Best levert een bijdrage aan de energietransitie. Dat doen we door bijdragen te leveren aan energiebesparing, te werken aan een duurzame opwekking van elektriciteit en het inzetten op aardgasvrije wijken in de toekomst. We sluiten hierbij aan bij de Regionale Energiestrategie. Met een project Opwek Energie op Rijksgronden trekt Best een project voor de A2, A50 en A58. Geïnvesteerd wordt in het energienetwerk. De gemeente stemt af, ondersteunt en schept juridisch mogelijkheden om het netwerk aan te passen.
- De klimaatverandering heeft gevolgen voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We nemen op diverse plekken maatregelen om bij te dragen aan onze normen 'schoon, heel en veilig' voor de openbare ruimte;
- We beogen geluidsniveaus en een luchtkwaliteit die past bij een gezonde leefomgeving. We geven hierbij invulling aan de ambities die opgenomen zijn in de Omgevingsvisie. De integrale afweging vindt plaats in samenhang met andere maatschappelijke thema's;
- Inspanningen om afvalstoffen en beter te scheiden worden geïntensiveerd om de beoogde doelstellingen te behalen.

Ruimte en bouwen

- Door de schaa sprong van de Brainportregio ontstaat een toenemende verstedelijking, extra druk op de woningmarkt, een toename van mobiliteit, extra belasting van het energiesysteem en extra druk op een goede leefkwaliteit. Randvoorwaardelijk investeren we in de uitvoeringsprojecten en ambtelijke capaciteit;
- Op 1 januari 2024 gaat na jaren van uitstel de Omgevingswet van start. We benutten 2024 om de basis op orde te krijgen en dienstverlening op peil te houden. Zeker in de eerste jaren zal hier extra op moeten worden ingezet;
- Gelijktijdig met de Omgevingswet gaat de Wet Kwaliteitsborging Bouw van start. Deze ontwikkeling houdt in dat technische bouwtoetsen vooral bij de initiatiefnemers/bouwers worden belegd en dat de rol van gemeente verschuift van vergunningverlening naar toezicht en handhaving;
- In 2024 wordt op basis van de nieuwe visie het volkshuisvestingsprogramma vormgegeven. Ingezet wordt op een evenwichtige woningaanwas en woningaanbod voor alle doelgroepen, met daarbij aandacht voor een leefbare en veilige woonomgeving. Overeenkomstig de regionale woondeal Zuidoost-Brabant zetten tot en met 2030 in op 1.765 nieuwe woningen. Op dit moment zijn de projecten Aarlesche Erven, Steegsche Velden, stationsomgeving en Boomgaard in ontwikkeling. Bij voldoende draagvlak en waar het een aanvulling vormt wordt ingezet op Flexwonen;
- Voor de sociale woningbouw geldt dat er uiterlijk 2028 geen woningen meer zijn met een E, F of G duurzaamheidslabel. In deze Kaderbrief zijn middelen opgenomen om dit te begeleiden;

Dienstverlening en bedrijfsvoering

Verwezen wordt naar het onderdeel 'algemeen bestuur en intergemeentelijke samenwerking'.

- Als onderdeel van de dienstverleningsvisie zetten we in op het project 'vitalisering organisatie' en het project 'werkplezier'. De projecten hebben tot doel de organisatie modern, veerkrachtig en goed ingericht te maken;
- Er volgt eind 2023 nadere besluitvorming in de raad over de volgende stap in de ontwikkeling van de gezamenlijke nieuwe huisvesting Bestwijzer en gemeente. Gelijktijdig werken we in 2024 de stedenbouwkundige kaders voor het Dorpsplein uit tot een ontwerp.
- Er is een toenemend spanningsveld tussen de ambities en de uitvoering ervan binnen de beschikbare capaciteit. Dit heeft ook een relatie met de krapte op de arbeidsmarkt. We investeren in aantrekkelijk werkgeverschap, onder andere door hybride werk te faciliteren en eigen keuzes te maken in de balans werk/privé.
- In 2024 staan diverse aanpassingen in de ICT op stapel. Geïnvesteed wordt onder andere in een overgang naar Cloud Computing. MS-teams en Microsoft 365 worden de basis voor onze kantoorautomatisering. Daarnaast wordt ingezet op diverse nieuwe ontwikkelingen zoals datagedreven werken en een upgrade van onze website.
- Er blijken meer middelen nodig voor het inkoop- en aanbestedingstraject BIZOB. Voor 2024 is een incidenteel budget aangevraagd. Onderzocht wordt of en welke alternatieven er zijn om inkoop- en aanbestedingscapaciteit in de toekomst te organiseren.

Risico's

-Project Samen gaan', doorkijk naar 2028:

In het hoofdstuk Bedrijfsvoering nemen we het project 'Samen gaan' op. De financiële gevolgen van de investeringen in het project 'Samengaan' vertalen zich in afschrijvingslasten vanaf 2028. Dit valt buiten de scope van deze kaderbrief. Vorig jaar meldden we een extra jaarlijkse last voor dit project van minimaal € 250.000. Rekening houdend met de hedendaagse prijsstijgingen verwachten we hier een sterke toename. Bij het opstellen van de risicoparagraaf in de programmabegroting 2024 hopen we meer inzicht te hebben in deze ontwikkelingen zodat we met de meest recente informatie een nieuwe doorrekening kunnen maken.

Overige risico's worden verwerkt in de Begroting 2024 in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Kosten en dekking

De beleidsvoornemens in de Kaderbrief 2024 zijn doorgerekend en verwerkt in onderstaande financiële foto 2024-2027:

Financiële foto					<i>f = last</i>
Gedestimeerde basis indicering 2025-2027					
Index lonen 2025-2027			4,90%		
Index prijzen 2025-2027			2,40%		
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	
Begroting 2023					
Saldo na vaststelling begroting, ind. de 1e begrotingswijziging 2023 ¹	3.104.000	4.709.000	2.053.000	2.053.000	
Begrotingswijzigingen 2023 met gevolgen voor het saldo					
W05-2023 1e financiële rapportage 2023 (onontkoombaar, nog vast te stellen)	-276.126	-423.537	-489.056	-489.056	
Raadsbesluit IN23-00470 aan investering school Zevensprong (€ 3.650.000)	0	-134.000	-134.000	-134.000	
Raadsvoorstel in voorbereiding: Bibliotheek (investering € 1.543.000)	0	-86.787	-86.787	-86.787	
Raadsvoorstel in voorbereiding: Bibliotheek (verhuiskosten € 244.000)	-244.000				
Saldo bij aanvang Kaderbrief 2024	2.583.874	4.064.676	1.343.157	1.343.157	
Externe onontkoombare ontwikkelingen/risico's (niet beïnvloedbaar)					
Mutaties meidrc Algemene uitkering	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Exploitatiecorrectie vervallen stortingen bestemmingsreserves ²	880.500	775.500	687.000	613.000	
Saldo voor Kaderbrief 2024	3.464.374	4.840.176	2.030.157	1.956.157	
Nieuw beleid voor de raming van baten en lasten					
- Mutaties onontkoombaar - wettelijk (O)					
Mutatie lasten onontkoombaar - wettelijk	-135.000	-166.800	-198.600	-230.500	
Saldo inclusief onontkoombaar - wettelijk	3.329.374	4.673.376	1.831.557	1.725.657	
- Mutaties bestaand beleid - cf eerdere begroting (B)					
Mutatie lasten bestaand beleid	0	-202.950	-337.950	-470.950	
Saldo inclusief bijstelling bestaand beleid begroting 2023	3.329.374	4.470.426	1.493.607	1.254.707	
- Onontkoombaar nieuw beleid - lokaal of regionaal (O)					
Mutatie lasten onontkoombaar beleid - lokaal of regionaal	-2.168.200	-1.508.367	-739.067	-1.294.967	
Saldo inclusief onontkoombaar (lokaal of regionaal)	1.161.174	2.962.059	754.540	-40.260	
- Geprioriteerd nieuw beleid - relatie met beleidsakkoord (P)					
Mutatie lasten geprioriteerd nieuw beleid	-325.000	-406.300	-407.600	-159.000	
Verwacht saldo Kaderbrief 2024	836.174	2.555.759	346.940	-199.260	
- Wensen (W) ³					
Lasten van wensen	-120.000	-163.800	-275.700	-284.000	
¹ Cf begroting 2023 is in de ramingen vanaf 2026 een extra verhoging van de OZB van 4% begrepen.					
² De bestemmingsreserves wegbeheer, buitensportaccommodaties, groen en speellementen worden in overleg met de provincie vanaf 2024 opgeheven. Uitgaven die voorheen ten laste van deze reserves werden gebracht, veroorzaken vanaf 2024 nieuwe lasten. De lasten worden gecompenseerd doordat geen stortingen meer plaats hoeven te vinden om deze reserves te voeden.					
In de 2e helft van 2023 wordt als gevolg hiervan een bijgewerkte nota reserves en voorzieningen aangeboden aan de Gemeenteraad.					
³ Voor de wensen wordt verwezen naar de lijst nieuwbeleid, nummers 16, 25 en 39.					

Toelichting op de financiële foto:

Begroting 2023 en de begrotingswijzigingen vastgesteld of vast te stellen in 2023, met structurele lasten

Vanuit de begroting 2023, jaarschijven 2024 t/m 2026 zijn eerst alle actuele ontwikkelingen verwerkt. Dit zijn allereerst de begrotingswijzigingen die dit jaar zijn/worden vastgesteld met structurele financiële gevolgen.

Niet zichtbaar in de financiële foto is de ontwikkeling van de vrije algemene reserve. Op basis van een actuele besluitvorming is berekend dat er per 1-1-2024 ongeveer € 16.000.000 in de vrije algemene reserve beschikbaar is. Vanuit het nieuw beleid in deze kaderbrief, wordt geen beroep op de vrije algemene reserve gedaan.

Mogelijk leidt besluitvorming in de raad in 2023 er nog toe, dat de vrije algemene reserve wordt ingezet. In het beleidsakkoord 2022-2026 'Wij doen het samen!' staat dat het weerstandsvermogen van onze gemeente uitstekend moet blijven. Dat betekent dat de ratio weerstandsvermogen groter blijft dan twee (>2). Dreigt de weerstandsratio hieronder te komen, dan stelt het college aan de raad passende maatregelen voor. Ook hebben we aandacht op de ontwikkeling van toekomstige bouwprognoses, kostenstijgingen en mogelijke rentestijgingen.

Externe ontontkoombare ontwikkelingen: in begroting 2024 opheffen van 4 bestemmingsreserves (in samenspraak met de toezichthouder, de provincie):

In samenspraak met de provincie worden per 1-1-2024 een 4-tal bestemmingsreserves opgeheven. Dit zijn de reserves wegbeheer, buitensportaccommodaties, groen en speelelementen. Het opheffen van deze reserves heeft de volgende gevolgen:

1. de jaarlijkse storting in deze reserves is niet meer nodig, zie onderdeel ² van de financiële foto hierboven;
2. de lasten van investeringen die tot en met 2023 uit de genoemde reserves werden gedaan, komen vanaf 2024 ten laste van de exploitatie (verwerkt via het onderdeel B, bestaand beleid);

We gaan er hierbij vanuit dat 1. en 2 gecombineerd budgettair neutraal voor de exploitatie plaats kan vinden, uitgaande van de investeringsvolumes die in de achterliggende jaren gebruikelijk waren.

3. voorgesteld wordt bij begroting 2024 om het saldo van de genoemde reserves, berekend op € 3.400.000 per 1-1-2024 te storten in in de vrije algemene reserve;

Uitsplitsing nieuw beleid voor de raming van baten en lasten

Dit onderdeel bevat alle aanleveringen voor nieuw beleid en bijstellingen van bestaand beleid. Ter prioritering hebben we getoetst aan het beleidsakkoord en in volgorde van noodzaak een onderverdeling gemaakt:

- O (wettelijk) = nieuw beleid wat op wettelijke gronden) onvermijdelijk is;
- B = bestaand beleid, beleid noodzakelijk voor voortzetting bestaande bedrijfsvoering cq handhaving van het bestaande voorzieningenniveau;
- O (lokaal/regionaal) = nieuw noodzakelijk beleid wat gerelateerd aan het beleidsakkoord is of verbonden is aan regionale afspraken of ingezette trajecten;
- P = prioriteit, overig nieuw beleid gerelateerd aan het beleidsakkoord;
- W = wens, overig nieuw beleid.

Conclusie financiële foto:

De financiële foto geeft een voordelig saldo tot en met 2026. Structureel wordt vanaf 2027 uitgaande van honorering van het beleid exclusief de wensen (W) een tekort verwacht van € 200.000. Voorafgaand aan de besluitvormende behandeling van dit Raadsvoorstel komen (in de oordeelsvormende raadsvergadering) de uitkomsten van de meicirculaire van het Gemeentefonds beschikbaar. Ook worden ontwikkelingen verwacht die zich gedurende het opstellen van begroting voordoen. Op basis van het beleidsakkoord wordt een sluitende begroting 2024 aangeboden.

Participatie

N.v.t.

Communicatie

De concept-Kaderbrief 2024 is na vaststelling op 23 mei 2023 in het college gepubliceerd op onze website. Verder besteden we via social media en de gemeentepagina aandacht voor de Kaderbrief 2024. Actieve communicatie met de media vindt plaats via het persgesprek.

Procedure en planning

De door u vastgestelde kaders worden verwerkt in de Begroting 2024.

Evaluatie

N.v.t.

Bijlagen die horen bij dit raadsvoorstel:

Benoem hier alle documenten die de raad moet behandelen of kennis van moet nemen

Nummer	Titel	Openbaar (ja/nee)	Geheim wegens
IN23-01350	Raadsbesluit Kaderbrief 2024	ja	
BL23-08853	Kaderbrief 2024	ja	

23-05-2023

burgemeester en wethouders van Best,

Hans Ubachs
Burgemeester

Jolie Hasselman
Secretaris

